

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ko-
parjevi ulici Štev. 6 — Telefon
uredništva Štev. 50 — Telefon
upravnništva Štev. 328

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90—
za pol leta Din 45—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22-50
za en mesec Din 7-50

V upravi stane mesečno Din 7—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

Kolo se obrača.

Vse drugače se razvija genovska konferenca, nego je bilo določeno v načrtu njenih sklicateljev. Kakor prihaja sedaj na dan, so bile tiste spravljive besede, ki so jih imeli ob otvoritvi na jeziku zastopniki velike entente, le lepe fraze, za katerimi so se skrivali vse drugačni nameni. S temi frazami so hoteli dosedanj ukazovalci sveta le maskirati nove svoje diktate in prizadetim državam — Rusiji in Nemčiji — nekoliko osladiti grenko kupo, katero so ji — znova nameravali naliti do vrha.

Ako bi bila spravljivost velike entente odkritosrčna, potem bi bila morala z obeh rokama sprejeti ruski predlog za splošno razorožitev in pritegnitev vseh narodov sveta na konferenco. Ako bi bila velika ententa za pravico in pravičnost, ne bi smela od Rusije zahtevati, da prizna vse obveze in dolge carske vlade, ne da bi obenem lojalno vpoštevala ruske zahteve po vojni odškodnini, po vrnitvi zaplenjenih ladij itd. Ako bi velika ententa iskreno in nesebično hotela edino-le gospodarsko obnovo Evrope in zblizanje narodov, ne bi smela biti razočarana in ogorčena, ko sta se dve državi, ki sta po naravi in vseh danih okoliščinah tesno navezani druga na drugo, pogodili in sporazumeli med seboj.

Jasno je torej kot beli dan, da je hotela velika ententa v Genovi svojo diktatorsko vlogo neizprosno nadaljevati; času na ljubo si je nadela le krinko demokratizma in spravljivosti. To krinko pa je impulzivna Francija vrgla raz sebe tisti hip, ko se je pokazalo, da se hočejo neki povabljeni dejansko smatrati za enakovredne in enakovredne člane konference. Ne smemo se dati preslepiti: Francija prva kriči in hrumi, a tisti, ki stoje navidezno bolj tihi ali celo vznevoljeni za njo, so imeli in imajo z njo iste namene, le da so previdnejši in da pošiljajo njo po kostanj v žerjavico. Ako uspe, bodo z njo delili uspehe, ako ne, ji bodo prepustili odij.

Kot taka se je razkrinkala politika velikih na genovski konferenci. Toda topot je pred njimi nenadoma vstal partner, ki jim je raven. Ko so se veliki pogajali med seboj, da ustvarijo kontrolni, varuški organ za Rusijo in dokazali, da hočejo po svoji zmagovalski poti dalje, sta stopili pred nje Rusija in Nemčija z roko v roki in rekli: Medve sva eno! Potegnili sva črto preko vsega, kar naju je ločilo, poravnali račune in sklenili zvezo — na videz sicer samo gospodarsko, dejansko pa na življenje in smrt. Kdor bo imel poslej opraviti z eno, bo imel opraviti z obema! — A Rusija in Nemčija štejeta 200 milijonov prebivalcev; ena razpolaga z neizčrpnimi naravnimi zakladi, druga z duševnimi in fizičnimi delavnimi silami, ki so prve na svetu. Tako se druga drugo srečno izpopolnjujeta in nasičujeta. Razen tega imata obe enega ter istega nasprotnika. Tu je torej zveza, ki drži in mora držati tembolj, čim huje se bo dvigal odpor nasprotnikov proti njej.

Umljivo je tedaj, da je dejstvo te zveze učinkovalo na veliko entento kakor bomba. Njene zastopnike je zapustila vsa treznost, pozabili so na videz spravljivosti in v prvem hipu hoteli konferenco takoj razpustiti. Potem so se premislili in kot prvo kazeno napovedali novi zvezi, da se ne bo smela vdeležiti komisije, ki bo razpravljala o ruskih stvareh. To je naravnost otročje hudobno in nesmiselno, kaže pa politiko velike entente v posebno jasni luči.

Dejstvo je to-le: Z rusko-nemško pogodbo je dobil versailleski mirovni diktat usoden udarec. Kolo se je obrnilo in zmagovalci prihajajo polagoma navzdol, pod kolo... S koliko naglico se bo kolo vrtilo, ni znano, dejstvo pa stoji pred nami.

Tu se nam je treba zavesti posledic. Ko se maje versailleska mirovna pogodba, se majejo države, ki so nastale na njeni podlagi — ako ne v svojih temeljih, pa vendar v nekih delih. Med te države spada tudi Jugoslavija, ki je pozabila na vsa svoja politična predanja in kakor začarana strmela v Pariz, po čegar poveljih se je v vsej svoji dosedanj notranji in zunanji politiki kretala kakor mesečna. Centralizem, militarizem in kar je z njima v zvezi, je sad tega usodnega pariškega vpliva. Šli smo tako daleč, da smo v Genovi za Francijo prvi zakričali proti razorožitvi, ki jo je predlagala Rusija! Mi gremo torej slepo za Francijo proti — Rusiji. In to se utegne nad nami bridko maščevati. Versajski mir sta Rusija in Nemčija pogazili. In z njim

so v nevarnosti resne in važne pridobitve naše države. Mi gremo proti Rusiji. Ali bo — ko pride trenutek — Rusija hotela braniti pred Nemčijo naše meje? Ali nimamo polno bolečih točk? Ali ne pride v nevarnost Macedonija, Caribrod in morda celo naš Maribor? In zakaj? Zato, ker je naša politika bolj francoska ko jugoslovanska, Rusiji bolj sovražna ko Francoska, kar ti v Parizu radi vidijo. Ali nas bo Pariz znal braniti, če bo močna in konsolidirana Rusija proti nam? Te misli s čisto nacionanega stališča kažejo nesrečo naše zunanje politike.

Rusko-nemška zveza pa dviga na obzorju v poravnavo račune tudi drugim državam. Rumunija utegne biti pozvana, da odgovarja za Besarabijo in Sedmograško, Poljska za Ukrajino in vzhodno Galicijo ter Šlezijo, a tudi Češkoslovaška se najbrže ne bo ognila rusko-nemškega veta v nemškem, slovaškem in karpatskem vprašanju. Baltiške države so bile modre dovolj, da so v Rusiji iskale prijateljstva in opore in sklenile z njo sporazum. Tako so varne. Italija prijazno maha z repom okoli ruske delegacije v Genovi in preje je že sklenila z Rusijo gospodarsko pogodbo. Kakor vedno bo znala njena diplomacija tudi ob tem metezu zagotoviti svoji deželi vsaj najbolj pereče želje. Že zdaj skušajo italijanski

diplomati zainteresirati Ruse za Trst — italijanski seveda — in so dobili od ruskih delegatov v tem pogledu že neka zagotovila gospodarskega značaja. Tako razume Italija politiko. Kje je pri tem jugoslovanska diplomacija, da deluje za naše aspiracije ob Jadranu? Ona se pogaja — z Italijani, za Ruse se ne meni. Ali je treba močnejšega dokaza za blodnost naše zunanje politike in nesposobnost naše diplomacije?

Posebej beseda o mali ententi. Le-ta je delala velike priprave za genovsko konferenco in čuli so se glasovi, da hoče nastopiti ondi samostojno in svobodno brez ozira na desno in levo. S pogledom na njene voditelje dr. Beneša so se pojavljale nade, da se bo to tudi zgodilo. Toda doživeli smo temeljito razočaranje. Mala ententa je v Genovi samo repek Francije. Neuspehi le-te so tudi njeni neuspehi in posebno rusko-nemška zveza pomenja tudi zanjo nevaren udarec, kakor smo pokazali zgoraj. V Benešu se je svet vendarle zmotil?

Naj bo že kakorkoli — za miru željna ljudstva znači rusko-nemška pogodba okret svetovne politike v smer, ki jim je simpatična. Ta pogodba jamči — ako vse ne vara — poraz vsemogočnosti zapadnega kapitalističnega imperializma in zmago socialnejše politike. Zato jo pozdravljamo.

Razburjena antanta radi nemško-ruske pogodbe.

LLOYD GEORGE — ZVESTI
SEKUNDANT?

Genova, 18. aprila. (Izv.) Na današnjem dopoldanskem posvetovanju v Villi Reggio, tekem katerega se je sklenilo poslati noto nemški in ruski delegaciji, je imel Lloyd George energičen govor, v katerem je izjavil, da je treba odgovornost za nastali položaj deliti med Nemčijo in Rusijo. Odgovornost Nemčije pa je večja, ker Rusija ni bila navzoča pri sklepanju versailleske mirovne pogodbe. Lloyd George je govoril tudi o možnosti, prisiliti Nemčijo, naj odstopi od pogodbe z Rusijo. Italijanski zunanji minister Schanzer je baje naglašal potrebo, da more zagotoviti nadaljevanje konference, rekel pa je, da je treba na to pomisliti, da ako zapusti sopogodbenu rusko-nemško pogodbo Genovo, se od strani tudi drugi. Lloyd George je odgovoril, da bi bila sedaj zelo nevarna politika šibkosti in da je treba nastopiti z vso energijo.

DOSTOJANSTVO FRANCIJE.

Genova, 18. aprila. (Izv.) Francoski delegat Barthou in ministrski predsednik Poincare sta bila danes ves dan v zvezi zaradi novonastalega položaja. Domnevajo, da Francija, ki je prišla v Genovo z odkritosrčno željo doprinesti k uspehu konference, ne bo odtegnila svojega sodelovanja, ne da bi prej poizkusila nadaljevati svoje sodelovanje, ako to dopustijo dogodki, in sicer v kolikor se to strinja z njenim dostojanstvom in njenimi interesi.

Pariz, 18. aprila. (Izv.) Ministrski predsednik Poincare je sklical danes dopoldne v Parizu se nahajajoče ministre in državne podtajnike k seji ministrskega sveta, ki je trajala petdeset ure. Predmet posvetovanja je bil položaj, ki je nastal vsled sklenitve nemško-ruske pogodbe ter nova navodila delegaciji v Genovi. Listi niso dobili nikakih objav. Kakor doznava »Temps«, je ministrski svet ugotovil, da krši nemško-ruska pogodba člen 260 versailleske mirovne pogodbe. Zaradi tega naj francoska delegacija zahteva razveljavljenje te nemško-ruske pogodbe. Poincaré je o tem obvestil tudi predsednika Milleranda. »Journal des Debats« piše, da ministrski svet še ni sklenil nič končno veljavnega. V Parizu nameravajo baje počakati izida dopoldanske seje mini-

strskega sveta in dopolnilnih poročil francoskega delegata Barthouja. Šele potem se bodo francoski delegaciji dala nova navodila.

NEMČIJA UTEMELJUJE SVOJ KORAK.

Genova, 18. aprila. (Izv.) Nemški delegat dr. Rathenau je sprejel angleške in ameriške novinarje in je zlasti oporekal trditvi, da je Nemčija baje nelojalno nastopala pri sklenitvi pogodbe z Rusijo. Nemčija se je že v Berlinu sporazumela z ruski delegati o glavnih smernicah pogodbe, katere takrat ni sklenila z ozirom na konferenco v Genovi. Tukaj pa so zavezniške države razpravljale z Rusijo brez Nemčije. Zaman so bili vsi poizkusi nemških delegatov uveljaviti svoje stališče, v kolikor se ne strinjajo s predlogi londonskih strokovnjakov glede Rusije. Sondirali so pri Angležih, Belgijcih in Italijanih, da bi se pri pogajanjih zaveznikov z Rusi upoštevali tudi Nemci, toda vse je bilo zaman. V petek je dospelo sporočilo iz antantnih krogov, da bodo pogajanja med zavezniki in Rusijo v kratkem končana. Nato so Nemci zopet vprašali, ali se bodo pri tem varovali nemški interesi, niso pa dobili nikakega zagotovila. Tako so se morali nemški delegati odločiti in so sklenili nemško-rusko pogodbo. Stvarno ni bilo ugovora zoper pogodbo, ker več ali manj odgovarja onemu, kar so nameravali skleniti tudi zavezniki z Rusi.

NEMČIJA KAZNOVANA.

Genova, 18. aprila. (Izv.) Kriza konference se je rešila na današnji seji šefov delegacij velike in male entente, ki se je udeležilo devet zastopnikov. Nemški delegaciji se je poslal akt, v katerem se obsoja njeno nekorektno postopanje na konferenci, na katero je bila povabljena, da se olajša njen težki položaj. Medtem pa sklepa delegacija posebne pogodbe. Z ozirom na to je bilo sklenjeno, da Nemčija ne more prisostvovati sejam prve komisije, iz katere je izključena, ker je prejudicirala stvarna vprašanja konference. Zanimivo je, da je mala ententa ob tej priliki privikrat prisostvovala seji kot enakopravna z veliko entento. Akt ni bil izdan v imenu zavezniških držav, temveč v imenu vseh podpisanih. Tako je odstranjena kriza konference ter se njeno delo nadaljuje.

Pod finančno kuratelo.

Belgrad, 18. aprila. (Izv.) V poučenih krogih trdijo, da je vlada prejela iz Amerike dve ponudbi za posojila, o katerih bi se moglo razpravljati. Ponuja se posojilo 100 milijonov dolarjev (približno 8 milijard dinarjev). Prva bančna skupina bi bila pripravljena, da da od te vsote 30 milijonov v gotovini za denarne potrebe in regulacijo valute naše države, vsi izdatki pa bi se morali porabiti za investicije, železnice, pošto,

brzojav itd., katerih dohodki bi se uporabili za jamstvo odplačevanja tega posojila. Ta bančna skupina ne zahteva, da bi morala ona izvršiti potrebna dela, vendar pa želi, da bi bila o vsem točno poučena. V ta namen zahteva, da imenuje svojega delegata v upravo državnih monopolov, ki naj bi nadziral, da bi ne bili oškodovani interesi upnikov. Amerika zahteva mesto, ki ga je pred vojno zavzemala v upravi državnih

monopolov Nemčija, ki ga je med vojno izgubila. Na drugi strani se pa dovoljuje konverzija posojila, to je, da ima država pravico, vrniti posojilo, ko se ji ponudi drugod ugodnejše posojilo. Ponudba druge skupine je podobna prvi. Obe skupini zahtevata čimprejnjega odgovora. Radi teh ponudb je vlada pozvala iz Genove finančnega ministra dr. Kumanudija v Belgrad. Minister dr. Kumanudi se je večraj popoldne vrnil v Belgrad ter je imel radi te zadeve daljši razgovor z ministrskim predsednikom Nikolo Pašićem.

Vlada v zadregi.

Belgrad, 18. aprila. (Izv.) Izid konference Jugoslovanske muslimanske organizacije v Sarajevu je vladne kroge neprijetno presenetil, zlasti ker je bil dr. Karamehmedović zagotovil ministrskega predsednika, da bo prodrla na zborovanju njegova struja. Izid pa je pokazal, da stoji za dr. Spahovo avtonomistično strujo tri četrtine članov glavnega odbora, še več odmeva pa je našla njegova politika na deželi, kjer ljudstvo ječi pod gospodarskimi posledicami centralističnega izžemanja. Vladni krogi se teh dejstev dobro zavedajo, zato je prehod muslimanov v stvarno opozicijo povzročil najrazličnejše vtise in kombinacije. Danes je povabil Nikola Pašić k sebi ministra Tričkovića in ministra dvora Dragomira Jankovića. V radikalnih in demokratičnih krogih prevladuje mnenje, da ima vlada sicer tudi brez muslimanov dovolj močno večino, vendar naj bi Pašić spričo zadnjih dogodkov podal formalno ostavko celokupnega kabineta, nakar bi mu krona podelila znova naročilo za sestavo nove vlade, ki bi sestojala iz zastopnikov preostale sedanje vladne koalicije. V krogu SKS in zemljoradniških disidentov pa se je pojavilo mnenje, da je tudi formalna demisijska vlada popolnoma nepotrebna, marveč naj mesto odstopivših muslimanov vstopita v vlado en član SKS in eden Beninove skupine. Vlada pa je pozvala v Belgrad načelnike političnih skupin ter vse člane vlade.

Eksplozija v Kamniku.

Ljubljana, 19. aprila. V Ljubljano so danes dopoldne došle vesti, da je ponoči začela goreti v Kamniku ondodna smodnišnica ter da je nastala velika eksplozija. Govorilo se je, da je bilo pri eksploziji 18 mrtvih ter da so v Kamniku popokale vse šipe.

Kolikor smo se tekom dopoldneva mogli informirati, so te vesti pretrpane. Res je, da je ponoči začelo v smodnišnici goreti, in sicer eno zadnjih poslopij ter da je prišlo tudi do eksplozije, ki pa ni bila tako silna, kakor se glase govorice. Strelske so se šipe po Kamniku in okolici. O človeških žrtvah pa nimamo poročil.

Velika eksplozija v Bitolju

Belgrad, 18. aprila. (Izv.) »Pravda« poroča iz Bitolja, da so tamkaj pričeli eksplozirati vagoni municije, last reparačijske komisije. V bližini postaje se nahaja že cel mesec 80 vagonov municije. S strašno detonacijo je eksplodiral en vagon, nakar so se pričeli vnetati tudi ostali vagoni. Kolik je obseg katastrofe, še ni znano. Iz Prilepa je bilo odposlano na pomoč vojaštvo. Vse hiše v bližini so porušene. V mestu vlada velika panika.

Današnja predborza.

Zürich, 19. aprila. (Izvirno.) Na današnji predborzi notirajo sledeči kurzi: Pešta 0.64; Berlin 1.74; Italija 27.80 (padla); London 22.69; Newyork 514; Pariz 45.55; Praga 10.25; Dunaj 0.064; Zagreb 1.66; Varšava 0.14; Holandsko 195; n. a. k. 0.07.

Naša društva.

d Orel Krakovo-Trnovo. Danes ob pol 8. uri zvečer se vrši občni zbor v društvenih prostorih, Konjušna ulica 7. Polnoštevilna udeležba potrebna! Ob tej priliki se sprejemajo tudi priglasili novih članov. — Odbor.

d Rokodelski dom. Danes zvečer ob 8. uri srbohrvatski tečaj.

Politični dogodki.

— **Mesto razoroženja — oboroženje.** V Genovi, kjer razpravljajo o gospodarski obnovi Evrope in o sporazumu med narodi, so odklonili »zmagalec«, veliki in mali, razoroženje. Tudi mala antanta se je izrekla proti razoroženju. V odgovor na to pa je Trocki izdal ostro povelje rdeči armadi, v katerem povdarja, da kapitalistične države Evrope nočejo razoroženja, ker hočejo s svojimi močnimi armadami izkoristiti slabše.

nem stanju, posebno nenastavljeni. Listi + Pred volitvami. Vlada je sklenila, naj notranji minister dr. Voja Marinković izdela načrt volivnega zakona. Ta zakon naj se naslanja na stare predloge, po katerih bi se vršile volitve po srezih — okrajih. Vendar bo o tem končno sklepala skupščina. Če se bodo vršile volitve po okrajih, bi prišel v veljavo zopet večinski sistem, ker bi posamezni okraj navadno ne mogli imeti več ko enega poslanca. Pri enem mandatu pa je propore brezpredmeten. Sicer bomo pa videli.

+ Lepi shodi SLS na Štajerskem. Na Veliki ponedeljek je priredila SLS javen ljudski shod na glavnem trgu v Ljutomeru. Poročal je ob veliki udeležbi ljudstva poslanec dr. Hohnjec. — Isti dan se je vršil javen shod v Slov. Bistrici, kjer se je bil pred nedavnim časom ponesrečil shod ministru Puclju. Na tem shodu sta govorila poslanca Pušenjak in Žebot ter dr. Jerovšek. Na obeh shodih je bila sprejeta zaupnica Jugoslovanskemu klubu, SLS in dr. Korošcu. Samostojni so nameravali razbiti o objemu z demokrati oba shoda, katerih so se udeležili v precejšnjem številu, a so obmolknili in mirno poslušali obsodbo centralistične politike SKS.

+ Tepena SKS. »Samostojna« je napovedala javen političen shod v Cirkovcah pri Pragerskem, kjer je imela do sedaj močno usidrano krajevno organizacijo. Na shod je prišel poslanec Dobnik, ki pa ni mogel priti do besede, ker so bivši volivci SKS ogorženi nad centralistično politiko samostojne stranke, ki pomaga v objemu z radikali in demokrati kopati slovenskemu ljudstvu gospodarski grob. Poslanec Dobnik je moral preko ptujskega polja s shoda oditi proti svojemu domu. Ljudstvu se odpirajo oči, in zastoj bo ves trud za koncentracijo naprednih sil.

Dnevni dogodki.

— **Železničarji se nahajajo v obupnem stanju, posebno nenastavljeni.** Listi poročajo, da se v delavnicah južne železnice v Mariboru vrši pasivna rezistenca, pri kateri je vdeleženih 2000 delavcev. Ali je to »pasivna« ali ne, je postranska stvar. Glavno je, da je železničarstvo, ki ne dobi poviškov od nikoder, telesno in duševno tako zmučeno, da je redno delo v takih razmerah izključeno. In to ne bo le v Mariboru, marveč povsod. Kakor se govori, kmalu ne bo več na razpolago popravljenih lokomotiv za reden promet. Če je to državni upravi prav, kaj hočemo potem!

— **Za cestarje.** Posl. Nemanč je pretekli teden stavil na ministra za javna dela vprašanje, je li res, da se bo v Sloveniji število cestarjev skrčilo. Zahteval je, da število cestarjev z ozirom na veliko potrebo o vzdrževanju cest ostane in da se cestarjem plače na vsak način zvišajo. Poslanec popisuje nato natančno njihov položaj. Deželni cestar ima n. pr. dnevno z dokladi vred 13—16 K plače. S to plačo cestar ob tej neznosni draginji nikakor ne more živeti. Ceste bodo zanevarjene. In kdo bo imel največ škode? Država! Poslanec je zahteval od ministra pismen odgovor.

— **Še cestarji!** Iz Dobropolj nam poročajo: V našem rajonu je opravljalo službo 7 cestarjev; 4 od teh so »reducirali«. Ostali so le trije. Ta trojica pa se je »reducirala« sama, odstopivši iz službe sama z izjavo, da dela še sedem cestarjev ni zmoglo, za nad pol povečano področje pa ne bodo delali za 15 K dnevno. In tako imamo sedaj pri nas ceste brez cestarjev kakor imajo neke ministre brez glav.

— **Brezglavno postopanje vojaških oblasti.** Zloglasne orožne vaje so v Jugoslaviji neprestano na dnevnem redu. Sedaj, ko še ni čas košnje in žetve, imajo mir kmetski rezervisti, zato pa je dobilo poziv na orožne vaje precejšnje število ljubljanskih akademikov, med njimi precej takih, ki stoji neposredno pred izpiti ali pa se nahajajo v zadnjem semestru svojih študij. In tako bodo uboge akademske pare radi »orožnih vaj« ob semestru in ob izpitu. Mari bi ne bilo bolje, da vojaške oblasti vpokliče akademikov na orožne vaje, če so že res tako nujno potrebne, preloži na drugo polovico julija, ko bodo končani že vsi izpiti na univerzah, med počitnicami pa bi dijaštvo ne izgubilo toliko dragocenega časa. Naprošeni smo od več prizadetih akademikov, da opozorimo na tako brezglavno postopanje vojaških oblasti širšo javnost, predvsem pa poslanca, ki naj izposlujejo pri vojnem ministru odlog orožnih vaj na čas, ko bodo končani izpiti.

— **Vojaški dopusti.** Za čas setve, košnje in žetve dobe vojaki daljše dopuste, da pomagajo domačim pri napornem delu. Seveda se to godi na Češkem. Stavili bi, da bodo jugoslovanska vojaška poveljstva prav ob času košnje in žetve vpoklicala kmetijske rezerviste na šesttedenske orožne vaje, kakor se je to zgodilo še vsako leto po prevratu in kakor vpoklicujejo akademike prav tedaj, ko se pripravljajo na izpite, da jih od samih paragrafov glava boli.

— **»Prokleti komunisti« niso nevarni državi.** Iz »Službenega lista« povzemamo: Predsednik ruskega odbora v Somboru (Vrangelovec!) Boroškin je spisal brošuro »Da ste prokleti komunisti«. Ministrstvo je vsebino pregledalo in videlo, da ne nasprotuje veljavnim zakonskim naredbam, niti zakonu o zaščiti države. Zato je brošuro dovolilo. — Seveda se je ministrstvo najbrže tudi prepričalo, da so komunisti res »prokleti«, saj jih je z obznano »proklela« belgrajska vlada dovolj. Samo če ta »prokletev« na onem svetu kaj zaleže, pri nas vsaj se ne zmenimo zanj.

— **Zanimivosti iz današnjega »Jutra«.** Južna Macedonija, ki je pripadla Grški, sodi v Jugoslavijo s Solunom vred, kjer imajo večino — ne Grki, ne Slovani, marveč — židje. — Ta dragocena ugotovitev se bere na začetku druge »Jutrove« strani. Na tretji »Jutrovi« strani pa beremo reklamo za »Šušteršičeve brošure«, ki jo razpošilja »Jutrova« tiskovna zadruga »le proti gotovini«. — V Mariboru pa ima »Jutro« svojo podružnico skupaj s Tiskovno zadrugo v Farbarski ulici.

— **Prepovedani listi.** Ker pišejo proti naši državi, so prepovedani sledeči mažarski listi, izhajajoči v New Yorku: »A Munkás«, »Felszabadulás« in »Uj Előre«.

Ljubljanski dogodki.

Protestni shod javnih meščencev.

Sinoči se je vršil v »Mestnem domu« v Ljubljani protestni shod državnih uradnikov. Predsedoval je poslanec Reisner, govorila sta pa v imenu »Zveze javnih nameščencev« gg. Deržaj in Urbančič, ki sta natančno naslikala beden položaj nižjih nameščencev, predvsem slug, ki so udarjeni pri dnevnicah, pri družinskih dokladah in vsled napačnega tolmačenja § 51. zakona o povišanju dražinskih doklad. Shod je bil obiskan številno, zborovanje ja potekalo vobče mirno, le na naslov poslanca Reisnerja in JDS je padlo precej drastičnih pripomb. Na koncu je bila soglasno sprejeta resolucija, ki predlaga podlago za odpravo bede prizadetih in ki ugovarja zoper redukcijo cestarjev v Sloveniji. — Shod je bil potreben, vendar je nosil tako izrazito nestrokovno demokratsko obilježje, da se človek mora vprašati: Kako more ista stranka voditi protestne shode zoper svoje

lasne odredbe? Menimo, da neha vsa ljubljanska demokratska korajža tisti hip, ko zapelje vlak poslanca Reisnerja na Savski most pri Zemunu — — —

lj Seja zaupnikov krajevnega odbora SLS za šolski okraj se vrši jutri v četrtek 20. aprila točno ob 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni. Radi važnosti seje je neobhodno potrebno, da se je vsi zaupniki polnoštevilno udeležijo. — Predsednik.

lj Na Sv. Petra nasipu leži že, odkar se je stavba banke Union pričela zidati, stavbeni material, ki čaka, da ga enkrat pogleda mestni stavbni urad in da ukrene vsaj potrebno, da se spravi v jame, kamor spada. Drevje ob Ljubljani je last mestne občine. Nihče pa ne pazi, kako otroci, ki se na teh kupih materiala shajajo, lomijo krasoto dreves, ki jih je pomlad ozelenila. S tem se na drevju dela velika škoda. Zalostno je, da je radi kupov, ki leže ob Ljubljani, okleščeno vse vejevje. Dalje bodi še pripomnjeno, da ima mestna občina iz Ljubljane zvoženega in presejanega stavbenega peska, katerega naj bi občina odpeljala tja, kamor spada, ne da bi ga otroci razsipali in vozili proč. Čudno, da je stari magistrat pozabil, kje leže njih kupi. Tudi stavbni pesek je drag. S tlakovanjem sv. Petra ceste bi se tudi lahko že pričelo, da bi tudi kamenje odtod izginilo, ki je pripravljeno za to. Če pogleda stavbni inženir mestnega magistrata, bo videl, da gotovi ljudje na račun mestne občine še to kamenje za tlakovanje s stavbnim materialom zasipajo. Ko se bode to kamenje rabilo, bode seveda na mestne stroške treba kamenje izpod materiala izkopavati ali pa bodo z materialom vred drago plačani kamen odpeljali. — Več sprehajalcev po solncu.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar, Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Tovariši!

Ali ste že storili svojo dolžnost? Ali ste že naročili dnevnik

Novi čas?

Ali ste že pridobili vsaj po enega novega naročnika? Delujte neumorno, da se razširi in da se po njem razširijo ideje krščanskega socializma v vsako kočjo!

NOVI ČAS?

je odvisen le od Vaše pomoči in Vašega sodelovanja! »NOVI ČAS« je glasilo krščanskega delovnega ljudstva in Vaš list!

Pranje je težko delo; olajšaj si ga in uporablja!

milo x znamko gazela

Konsumenti!

Organizacija konsumentov je danes bolj potrebna ko kedaj prej. Naša organizacija je

I. ljubljansko delavsko konsumno društvo v Ljubljani, Kongresni trg 2.

Podružnice po vseh delih Slovenije. — Clani se sprejemajo v osrednji pisarni na Kongresnem trgu ali pri poslovođstvih posameznih podružnic.

Tunel.

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

Vabilo na podpisovanje je vsebovalo vse bistvene podatke o gradbenih stroških, otvoritvi tunela, rentabilnosti, obrestovanju, amortizaciji. Ako vzameš dnevno samo trideset lisoč polnikov, se bo tunel izplačal. Toda računati je dnevno s štiridesetimi lisoči. Povrh tega pa še neizmerni dohodki za priljago, pošto, pnevmatično ekspresno pošto in brzojave...

Bile so številke, ki jih svet še ni videl! Omotljive, vabljive in bajne številke, ki so človeku jemale pamet in sapo!

Vabilo na podpisovanje so podpisali ustanovitelji in veleledničarji sindikata, najbolj zvaneča imena v Državah in vodilne banke. Kot načelnik finančne pagonce se je v veliko presenečenje New-Yorka pojavil mož, ki ga je ves svet poznal kot »Lloydovega right-hand-man« — Lloydova desna roka: S. Woolf, dosedanj ravnatelj »Lloydove banke«.

3.

Lloyd sam je polisnil S. Woolfa sindikatu na čelo. In takoj je bilo S. Woolfovo ime za vse čase zvezano s tunelom.

Njegov portret so prinesli večerni listi: dostojanstven, resen, nekoliko debel gospod orientalskega tipa. Debele ustnice, močan, zakrivljen nos, kralki, črni lasi kodri, kralka črna brada; lemne, izbuljene oči z lahkim melanholičnim bleskom.

»Začel kot starinar — zdaj finančni ravnatelj A. T. S. Lelna plača dvestotisoč dolarjev. Govori dvanajst jezikov.«

Tisto o starinarju je bila bajka, ki jo je S. Woolf sam enkrat v šali spustil v svet. Toda brez dvoma je prihajal S. Woolf »od spodaj«. Do svojega dvanajstega leta je brodil kot Samuel Wolfsohn blato ogrskega gnezda Sente ter žvečil čebulo. Njegov oče je bil grobar ter umival mriče. V trinajstem letu je vstopil kot vajenec v neko banko v Budimpešti, kjer je ostal pel let. Tu v Budimpešti ga je začela »suknja ščipati«, kakor je dejal. In častilepje, obup, sramota in želja po oblasti so ga grizle, da je bil ves bolan od blaznih želi. Pripravljati se je k obupnemu naskoku! Dozor, zdaj

je prišel In Samuel Wolfsohn je garal dan in noč s stisnjenimi zobmi in divjo energijo. Učil se je angleščine, francoščine, italijanščine, španščine, ruščine in poljščine. In glej, njegovi možgani so pili te jezike brez velikih težkoč kakor pivnik črnilo. Družil se je s prodajalci preprog in oranž, natakarji, dijakii in žepnimi tatovi, da se je učil izgovarjave. Njegov cilj je bil Dunaj! Prišel je na Dunaj, toda tudi tu ga je ščipala suknja. Zdelo se mu je, da ga veže tisoč vrvi. Njegov cilj je bil Berlin! Samuel Wolfsohn je slutil svojo pot. Vlepel si je še drugih stotisoč besed v možgane ter se učil inozemske časopise na izust.

Po treh letih se mu je posrečilo, da se je vsidral za bomo plačo pri nekem borznem meščarju v Berlinu za korespondenta. A tudi v Berlinu ga je ščipala suknja! Tu je bil namah Madžar in Žid. Spoznal je, da gre pol preko Londona ter obsipal londonske banke s ponudbami. Brez uspeha. Oni v Londonu ga niso potrebovali, toda on, Samuel Wolfsohn, jih je hotel prisiliti, da ga bodo potrebovali. Njegov instinkt je kazal na Kitajsko. Njegovi možgani so se napili tudi tega težkega jezika; izgovarjave se je učil pri nekem kitajskem dijaku, kateremu je za to nosil pisemske znamke. Samuel Wolfsohn je živel slabše od psa. Nikoli ni dal napitnine ter mogel biti gluha za najnesramnejši gobec berlinskega natakarja. Nikoli ni sedel na električno, temveč se junaško vlačil po svojih šibkih, razboljenih ploskih nogah, nalpranih s kurjimi očesi; poučeval je jezike za osemdeset pfenigov na uro, prevajal. Denar! Njegove blazne želje so ga mrzličavo tresle, da je škripal od častihlepija. Najdrzejši upi so mu slepili možgane. Brez odmora, brez počitka, brez spanja, brez deklet. Ponižanja in udarci, s katerimi ga je bičalo življenje, ga niso mogli ubiti; skrivil je hrbel pa se spet vzravnil. Ali, ali! Nenadoma je stavil vse na eno kartlo! Odpovedal je službo! Nekemu zobozdravniku je plačal trideset mark za plombo in osnaženje zobovja. Kupil si je elegantne čevlje, naročil pri najboljšem krojaču angleški kroj ter odvihral kot gentleman v London. Po štiridesedem brezuspešnem iskanju je najel pri banki Tayler and Terry na nekega »Wolfsohna«, ki je metamorfozo že preživel. Ta Wolfsohn je govoril prav toliko jezikov kakor on ter si dovolil šalo, da mlademu vročkrvnežu zavije vrat. Da mu ga ni.

Fant je doživel največji uspeh v svojem življenju. Oni Wolfsohn, ki je bil že splaval na varno, je pozval kitajskega tolmača ter okamenel, ko je slišal, da sta se onadva spustila v pravcati pomenek. Čez tri dni je bil Samuel Wolfsohn spel v Berlinu, toda — if you please! — če dovolite! — ne zato, da bi ostal! Zdaj je bil že Mr. S. Wolfsohn (brez h) iz Londona, govoril samo angleški ter se odpeljal še isti večer kot nobel polnik, ki je služabništvo spalnih vagonov hrulil, najprej v Sangaj. V Sangaju se je že bolje počutil. Videl je že zrak, videl že čez obzore. Toda suknja ga je še vedno nekoliko ščipala. Tu ni bil še Anglež, dasi je do pičice posnemal svoje klubne tovariše. Dal se je krstiti, postal je katoličan, čeprav ni nihče zahteval. Imel je prihranke (stari Wolfsohn je mogel opustiti svoje umivanje mričev) ter odšel v Ameriko. Končno je lahko svobodno dihal! Njegova suknja je bila široka ter dobro se je počutil v njej. Pot je bila prosta, sprožil je lahko vse brzinske energije, ki jih je bil nabral v sebi. Odločno je odrgal kakor gaščica rep svojemu imenu in priimku zadnji zlog ter se imenoval Sam Wolf. Da bi pa nihče ne mogel sumiti, da je morda N e m e c, je vlaknil še o vmes. Zatajil je svoj angleški akcent, si obril svoje angleške brke ter govoril skozi nos; kretal se je glasno in dobre volje, on je bil prvi, ki si je slekel sukno ter stopil golorok čez cesto. Legal je kakor polnokrvni Amerikan v naslonjač pri snažilcu čevljev. S tem pa je bilo tudi konec onim dnevom, ko si ga mogel silačiti v vsako obliko, v Irviglatlo, šlirivoglatlo ali oblo, kakor so pač nanesele razmere. S. Woolf je lemu napravil konec. Take izpremembe je on potreboval le, da je dosegel svoj lasni sam. Pika! Nekaj let je garal na bombažni borzi v Chikagu, potem prišel v New York. Preračunano, od zapada je prišel, okoli zemeljske oble je prijadral tja, kamor je spadal. Njegovo znanje, njegov ženij, njegova nezasišana delavnost ga je kmalu dvignila; zdaj je tiščal s svojimi patentnimi petami trdo in s silo na vrat onih pod seboj, kakor so nekoč njega tiščali. Opustil je svoje glasno meščarsko govorjenje, postal dostojanstven ter si omislil osebno lice, da pokaže, da je že splaval na breg ter lahko dela, kar hoče: pustil si je rasti kratko cesarsko brado.

(Dalja)